

Saksframlegg

Avfallsplan for Avfall sør husholdning - Statusrapport for 2014

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
38/15	Formannskapet	22.04.2015
	Kommunestyret	

Rådmannens forslag til vedtak:

Søgne kommune godkjenner framlagt statusrapport for avfallsplan for 2014.

Bakgrunn for saken:

Avfallsplanen for Avfall sør husholdning for perioden 2013 – 2016 ble vedtatt i Søgne's kommunestyret i sak 74/13. Det skal rapporteres årlig på mål og tiltak i denne.

Saksutredning:

Statusrapport for 2014 ble behandlet i selskapets styre 2.3.15 og det ble gjort følgende vedtak:

- 1. Styret godkjenner administrasjonens forslag til rapportering for Avfallsplan for Avfall Sør Husholdning 2013-2016.*
- 2. Statusrapport oversendes eierkommunene til behandling.*

Vedlagt finnes styresaken samt rapporten som tar for seg hva som har skjedd av avfallsplanarbeid i selskapet i 2014. Inkludert finnes også saker som er i arbeid pr. februar 2015.

Avfall sør ber i følgebrev om at eierkommunene godkjenner statusrapporten for 2014.

Rådmannens merknader:

Ingen utover saksfremstilling.

Vedlegg

1 Vedtak ASH 08-15

Behandles av :	Styret i Avfall Sør Husholdning AS
Saksbeh. :	Gina Halsen Hjetland/Kirsten Leidal
Dato :	23.02. 2015
Adm. utvalget :	23.02. 2015
Avgjøres av :	Styret den 02.03.2015

Sak ASH 08/15: Årsrapport til kommunene om avfallsplanen 2014

Oppfølging og implementering av Avfallsplan 2013-2016 gjennom året 2014

Vedlagt rapport tar for seg viser hvordan arbeidet med gjennomføring av vedtatte tiltak i avfallsplanen ligger an, og er oppdatert i forhold til status medio februar. Statusrapporten viser gjennomførte tiltak gjennom hele 2014.

Avfallsplanen 2013-2016 er et nyttig verktøy for Avfall Sør Husholdning (ASH) for løpende drift og prioritering av tiltak. De aller fleste tiltakene i planen er allerede gjennomført, igangsatt eller vil bli gjennomført i perioden.

Forslag til vedtak:

1. Styret godkjenner administrasjonens forslag til rapportering for Avfallsplan for Avfall Sør Husholdning 2013-2016
2. Statusrapporten oversendes eierkommunene for politisk behandling.

Kristiansand 23.02.15

Kirsten Leidal
Miljørådgiver

Vedlegg: Stysak ASH 08a-2015 Statusrapport 2014 til kommunene Avfallsplan 2013-2016

Avfallsplan 2013 – 2016:

Statusrapport til kommunene 2014

Avfall Sør
HUSHOLDNING AS

Innhold

Sammendrag.....	2
Planprosess	3
Status Avfallsplan 2013-2016	3
4.2 Innsamling.....	3
4.2.1 Oppsamlingssystem.....	3
4.2.2 Nedgravde løsninger	3
4.2.3 Ryddeaksjon	4
4.2.4 Henting av grovavfall.....	4
4.2.5 Hytterenasjon	4
4.3 Bringeordninger	5
4.3.1 Returpunkter	5
4.3.2 Gjenvinningsstasjoner	5
4.3.3 Ombruk	5
4.4 Behandling	6
4.4.2 Bioavfall	6
4.4.3 Sentralsortering.....	6
4.5 Kommunikasjon.....	6
4.6 Gebyrsystem	7
4.7 Kommunenes styringsrett.....	7
4.8 Selvkost	8
4.9 Forurensing og utslipp.....	9
4.9.1 Tilsyn med ulovlig avfallshåndtering	9
4.9.2 Oppgradering av gassanlegg på nedlagte deponier	9
4.9.3 Støleheia deponi	9
4.10 Fremtidsperspektiv	10

Sammendrag

Avfallsplanen 2013-2016 er et nyttig verktøy for Avfall Sør Husholdning (ASH) for løpende drift og prioritering av tiltak. De aller fleste tiltakene i planen er gjennomført, igangsatt eller vil bli gjennomført i perioden.

Tiltak som i denne planperioden er prioritert, er bl.a. nytt gebyrsystem, arbeid med kommunens styringsrett og nytt regelverk for selvkost, optimalisering av returpunkt for å hindre forsøpling rundt disse, øke antall nedgravde containere, vurdere innhenting av grovavfall, nøkkelordning for hytterrenovasjon, samt videreutvikling av informasjon på nettside og sosiale medier.

Rammebetingelsene på avfallsområdet er i stadig endring og grunnlaget for det kommunale avfallssystemet påvirkes av dette. I dagens situasjon er det uvanlig stor usikkerhet knyttet til videre utvikling.

Samlet tiltaks- og statusoversikt er vist under.

Pkt.	Emne	Tiltak	Status
4.2.1	Oppsamlingssystem	Sette kriterier i nytt renovasjonsanbud	Planlagt i perioden
4.2.2	Nedgravde løsninger	Oppdatere avfallsteknisk norm	Igangsatt
		Utrede bruk av nedgravde containere i eksisterende boligområder	Planlagt i perioden
4.2.3	Ryddeaksjon	Tilby containere til ryddeaksjon for eierkommunene	Gjennomført/ Årlig
4.2.4	Grovavfall	Forsøksprosjekt: innhente grovavfall	Planlagt 2015
		Vurdere innføring av innhenting av grovavfall i regionen	Planlagt 2016
4.2.5	Hytterrenovasjon	Vurdere innføring av flere helårlig hentepunkter	Planlagt i perioden
		Innføre lås på avfallsbeholdere	Planlagt vinter 2015
4.3.1	Returpunkter	Øke antall returpunkter	Kontinuerlig arbeid
		Hindre forsøpling på returpunkt	Kontinuerlig arbeid
4.3.2	Gjenvinningsstasjoner	Vurdere registreringsløsning	Igangsatt
		Vurdere struktur, plassering, kapasitet og anleggsutforming	Utredes i ny avfallsplan
4.3.3	Ombruk	Registrere mengder som bytter eier i brukthaller	Planlagt 2015
4.4.2	Bioavfall	Vurdere behandling av bioavfall	Utredes i ny avfallsplan
4.4.3	Sentralsortering	Vurdere sentralsorteringsanlegg	Utredes i ny avfallsplan
4.5	Kommunikasjon	Utarbeide årlig handlingsplan	Gjennomført/ Årlig
		Åpne ny hjemmeside tilpasset universell utforming	Gjennomført
		Delta i nasjonal kampanje for farlig avfall	Gjennomført
		Gi omvisning til barn og unge på Støleheia	Gjennomført/ Årlig
		Forbedre sortering for boområder med fellesløsninger	Planlagt 2015
4.6	Gebyrsystem	Nytt system for fastgebyr	Gjennomført
		Nytt system for hytterrenovasjon og nedgravde containere	Igangsatt
4.7	Kommunenes styringsrett	Etablere retningslinjer for innsamling av husholdningsavfall for private aktører	Planlagt i perioden
4.8	Selvkost	Opprettholde fokus på selvkost for å unngå krysssubsidiering	Kontinuerlig arbeid
		Implementere nytt regelverk	Igangsatt
4.9.1	Tilsyn med ulovlig avfallshåndtering	Etablere et felles tilsyn med ulovlig avfallshåndtering med eierkommunene	Planlagt i perioden
4.9.2	Oppgradering av gassanlegg på nedlagte deponier	Holskogen kvern og Randesund industrifyllplass: Vurdere oppgradering av gassanleggene	Gjennomført
		Holskogen kvern: Avklare etterbruk og gjennomgå gassuttak	Igangsatt
4.9.3	Støleheia deponi	Sikre finansiell garanti for avslutning og etterdrift	Gjennomført/ Hvert 4. år

Planprosess

Høsten 2013 ble «Avfallsplan for Avfall Sør Husholdning 2013-2016» vedtatt politisk i eierkommunene. Kommunestyrene kom noen tilleggsvedtak vedrørende økonomisk delmål i forhold til benchmarking, helårlig hytterrenovasjon og materialgjenvinningsgrad.

I 2014 rapporterte ASH til eierkommunene i «Sak ASH 04/2014 – Avfallsplan – årsrapportering til kommunene for 2013». Rapporteringen ble lagt frem politisk i eierkommunene, og det kom ingen merknader.

Arbeidet med ny avfallsplan starter sommeren 2015 med sikte på politisk behandling i eierkommunene høsten 2016. Neste avfallsplan blir gjeldende fra 2017.

Status Avfallsplan 2013-2016

Videre gis det en status fra tiltakene i avfallsplanen der nummereringen følger planen. Gradering av status som benyttes er «gjennomført», «igangsatt» og «planlagt» i tillegg til «kontinuerlig arbeid» og «utredet i ny avfallsplan».

4.2 Innsamling

I 2013 var det 556 kg husholdningsavfall per innbygger. ASH samlet inn 45 % av dette avfallet fra avfallsbeholdere hos husholdningene mens 53 % ble levert på gjenvinningsstasjoner og 2 % ble levert på returpunkter.

Pkt.	Emne	Tiltak	Status
4.2.1	Oppsamlingssystem	Sette kriterier i nytt renovasjonsanbud	Planlagt i perioden
4.2.2	Nedgravde løsninger	Oppdatere avfallsteknisk norm	Igangsatt
		Utrede bruk av nedgravde containere i eksisterende boligområder	Planlagt i perioden
4.2.3	Ryddeaksjon	Tilby containere til ryddeaksjon for eierkommunene	Gjennomført/ Årlig
4.2.4	Grovavfall	Forsøksprosjekt: innhente grovavfall	Planlagt 2015
		Vurdere innføring av innhenting av grovavfall i regionen	Planlagt 2016
4.2.5	Hytterrenovasjon	Vurdere innføring av flere helårlig hentepunkter	Planlagt i perioden
		Innføre lås på avfallsbeholdere	Planlagt vinter 2015

4.2.1 Oppsamlingssystem

På husstandsnivå er det et 3-beholdersystem med utsortering av bioavfall, papp/papir/drikkekartong og restavfall. Smart sortert gjør at abonnentene kan bestemme tømmefrekvensen for avfallsbeholderne, og deler av gebyret avhenger av antall tømminger. ASH har avtale med RenoNorden om henting av husholdningsavfall i perioden januar 2010 til desember 2015 med mulighet for forlengelse i inntil to år. ASH skal i planperioden utarbeide et nytt renovasjonstilbud.

4.2.2 Nedgravde løsninger

ASH her per 2014 141 nedgravde og delvis nedgravde containere knyttet til husholdningsavfall og hytteavfall. Det jobbes med å øke antall nedgravde avfallsløsninger. ASH anbefaler nedgravde containere fremfor avfallssug, dette er i hovedsak fordi det er kostnadskrevenende å investere i infrastruktur for avfallssugene.

For å øke antall nedgravde containere må ASH sette tydeligere krav til etablering av nedgravde containere samt være med tidlig i planfasen for nyetableringer. Dette gjelder spesielt for nye utbygginger, men vil på sikt også gjelde for etablerte boligområder. Avfallsteknisk norm, som er vedtatt i alle kommunene, er grunnlaget for planlegging hos kommuner og utbyggere. I slutten av 2014 startet revidering av avfallsteknisk norm der det arbeides med tydeligere rammer for bruk av nedgravde containere. Det vil i planperioden bli utredet hvordan nedgravde containere kan brukes i etablerte boligområder.

4.2.3 Ryddeaksjon

ASH gir hver vår tilbud om ryddeaksjon til borettslag, sameier og velforeninger i de fire eierkommunene. Det er mulig å bestille containere for oppsamling av hageavfall og restavfall, så kommer Avfall Sørs transportør og henter avfallet. Frem til nå har avtalen inkludert gratis transport men betaling for levert mengde restavfall. Ordningen vil bli vurdert sett sammen med nytt tilbud for grovavfall, jf punkt 4.2.4.

4.2.4 Henting av grovavfall

Grovavfall er i utgangspunktet avfall som er for stort for de vanlige beholderne husholdningene har hjemme. Eksisterende tilbud for slikt avfall er følgende:

- Fire gjenvinningsstasjoner som er åpne 55 timer per uke
- Ryddeaksjon for borettslag, sameier og velforeninger
- Finslandsaksjonen
- Tilbud til borettslag og sameier om gratis fellelevering på gjenvinningsstasjonene dersom avfallet sorteres

I avfallsplanen er det satt opp et nytt tiltak for innsamling av grovavfall, der ASH skal innhente dette i boligområder. I følge SSB er rundt 1/3 av husstandene i Kristiansand uten bil, og i Vennesla, Songdalen og Søgne klarer rundt 1/5 seg uten bil. Det er ønskelig fra kommunenes side å tilrettelegge slik at det er mulig å bo i by uten bil. Innhenting av grovavfall vil være et tilbud som gir økt servicenivå, spesielt til studenter og eldre. En kan også tenke seg at andre grupper, som har bil, vil ønske å benytte seg av dette tilbudet.

Ved å tilby en henteløsning for grovavfall fra husholdningene vil mengde husholdningsavfall som behandles i kommunale ordninger og leveres til Returkraft kunne øke.

ASH er nå i gang med å kartlegge erfaringer fra andre renovasjonsselskaper, og tar sikte på å starte opp med et forsøksprosjekt i to boligområder i 2015/2016 – et område med tett bebyggelse med blokker og rekkehus, og et bynært eneboligområde. I 2016 skal videre utbygging av et slikt tilbud til større deler av regionen vurderes. Ordningen kan finansieres helt eller delvis av brukerne eller over gebyret. ASH kommer tilbake til dette ved forslag til nytt budsjett høsten 2015.

4.2.5 Hytterrenovasjon

ASH har rundt 115 hentepunkter for hytterrenovasjon. Fem av punktene har nedgravde containere, noe som har vært vellykket med tanke på kapasitet og forsøpling.

Det arbeides med å optimalisere antall og plassering av hentepunkter for hytterrenovasjon. Arbeidet skjer i samarbeid med kommunene. På sikt vil det bli gitt tilbud om helårlig hytterrenovasjon der det er behov. Fra 2015 blir hytterrenovasjonsordningen adgangsbegrenset, og abonnentene får egen nøkkel.

4.3 Bringeordninger

Avfallet som husstandene bringer til returpunkt og gjenvinningsstasjonene utgjør henholdsvis 2 % og 53 % av total mengde husholdningsavfall. På returpunktene kan husstandene levere glass- og metallemballasje, plastemballasje og tekstiler/sko. Det er ønskelig med flere returpunkter, og i avfallsplanen er det satt et mål om å nå 100 returpunkter av god kvalitet i løpet av 2016. Markedet for brukte tekstiler er økende. ASH ønsker en bedre oversikt over private aktører som samler inn dette, for å kunne registrere mengdene.

Pkt.	Emne	Tiltak	Status
4.3.1	Returpunkter	Øke antall returpunkter	Kontinuerlig arbeid
		Hindre forsøpling på returpunkt	Kontinuerlig arbeid
4.3.2	Gjenvinningsstasjoner	Vurdere registreringsløsning	Igangsett
		Vurdere struktur, plassering, kapasitet og anleggsutforming	Utredes i ny avfallsplan
4.3.3	Ombruk	Registrere mengder som bytter eier i brukthaller	Planlagt 2015

4.3.1 Returpunkter

ASH hadde per 2014 60 returpunkter, se tabell under. Planlegging av nye returpunkter gjøres i nært samarbeid med eierkommunene og følger saksbehandlingsrutinene i kommunene.

Kommune	Antall returpunkt 2014
Kristiansand	43
Songdalen	3
Søgne	6
Vennesla	8
Sum	60

ASH videreutvikler dagens ordning for mottak av plastemballasje og glass- og metalligloer på returpunkt. Det arbeides med å øke av antall returpunkter samt å hindre forsøpling på hentepunktene. På noen av returpunktene er det nødvendig med daglig rydding av hensatt avfall. Tiltak for å motvirke forsøpling ved returpunkt er en prioritert arbeidsoppgave i 2015. Mulige tiltak kan være å gebyrlegge de som forsøpler og/eller avviking av de «verste» returpunktene.

4.3.2 Gjenvinningsstasjoner

Avfall fra husholdningene som fraktes med personbiler kan leveres gratis på gjenvinningsstasjonene, dersom avfallet sorteres. Dette finansieres over fastandelen av renovasjonsgebyret. Gjenvinningsstasjonene tar ikke imot næringsavfall.

Det er igangsatt en kartlegging av hvordan andre renovasjonsselskap registrerer besøkende, bl. a. for å redusere muligheten for at næringsdrivende og innbyggere i andre kommuner benytter stasjonene i strid med forutsetningene. ASH vil i arbeidet med ny avfallsplan vurdere plassering, kapasitet, og utforming av gjenvinningsstasjonene i forhold til fremtidens behov og rammebetingelser. Dagens løsning med fire stasjoner gir med grunnlag i resultatene fra benchmarking god tilgjengelighet, høy avfallsmengde og høy kundetilfredshet, men bidrar også til noe økte driftskostnader.

4.3.3 Ombruk

Ombruk gjelder tekstilinsamling med UFFs container på returpunkter og gjenvinningsstasjoner og gjenbruk fra brukthallene på gjenvinningsstasjonene. Andre steder er det satt opp Fretex-containere og for tekstiler. I tillegg til UFF og Fretex, har også organisasjonen Den reisende Høgskolen satt ut flere tøycontainere i Kristiansand de siste månedene. Andre aktører henter tekstiler, sko og annet avfall hjemme hos abonnentene, og selger dette videre.

ASH har kun oversikt over mengder fra UFF og Fretex, se tabell under.

Mengde ombruk UFF og Fretex (tonn)	2013	2014
Returpunkter	369,5	420,9
Gjenvinningsstasjoner	46,8	28,3
Sum	416,3	449,2

ASH har brukthaller/bruktbu på alle gjenvinningsstasjonene, og i 2015 vil ASH kartlegge hvilke mengder som bytter eier på gjenvinningsstasjonene. I 2014 anslås denne mengden til ca 170 tonn. ASH vil vurdere om det kan være aktuelt å videreutvikle brukthallene til å omfatte utsalg via bruktbutikk – eventuelt i samarbeid med andre aktører.

4.4 Behandling

ASH leverer restavfall til forbrenning på Returkraft. Energien i avfallet gjenvinnes i form av elektrisk kraft og fjernvarme. Bioavfall og avløps slam komposteres på Støleheia avfallsanlegg. 55 % av husholdningsavfallet går til energigjenvinning, 11 % går til kompostering, 26 % materialgjenvinnes på andre måter, og 6 % legges nå på deponi.

Pkt.	Emne	Tiltak	Status
4.4.2	Bioavfall	Vurdere behandling av bioavfall	Utredes i ny avfallsplan
4.4.3	Sentralsortering	Vurdere sentralsorteringsanlegg	Utredes i ny avfallsplan

4.4.2 Bioavfall

Komposteringsanlegget på Støleheia drives videre både for bioavfall og avløps slam. ASH vurderer fortsatt dagens løsning med kompostering av matavfall som tilfredsstillende, selv om markedet for avsetning/bruk av kompost til landbruk og jordprodukter er mer utfordrende enn tidligere. ASH vil vurdere alternative behandlingstilsetninger i arbeidet med ny avfallsplan.

4.4.3 Sentralsortering

ASH vurderer fortsatt det etablerte kildesorteringssystemet inkludert gjenvinningsstasjonene som en god løsning for våre innbyggere og eierkommuner. ASH avventer den nasjonale utviklingen av sentralsorteringsanlegg og vil vurdere dette i forbindelse med ny avfallsplan. Myndighetskrav knyttet til materialgjenvinning kan også påvirke utviklingen innenfor dette området.

4.5 Kommunikasjon

Kommunikasjonsarbeidet i ASH er forankret i en kommunikasjonsplan med tilhørende handlingsplan per år. Det jobbes kontinuerlig med videreutvikling av informasjon på sosiale medier og hjemmeside. 1. juli 2014 åpnet ASH ny nettside som i løpet av året ble tilpasset universell utforming.

Pkt.	Emne	Tiltak	Status
4.5	Kommunikasjon	Utarbeide årlig handlingsplan	Gjennomført/ Årlig
		Åpne ny hjemmeside tilpasset universell utforming	Gjennomført
		Delta i nasjonal kampanje for farlig avfall	Gjennomført
		Gi omvisning til barn og unge på Støleheia	Gjennomført/ Årlig
		Forbedre sortering for boområder med fellesløsninger	Planlagt 2015

Tabellen under viser noen nøkkeltall for selskapet:

	2013	2014
Nettside, snitt antall besøkende per dag	169	312
Nettside, maksimalt antall besøkende per dag	593	1 045
Antall abonnenter med SMS-varslings tømning grønn dunk		3 631

I 2014 gjennomførte Avfall Norge en landsdekkende kommunikasjonskampanje om miljøfarlig avfall som het «Miljøfarlig avfall finnes i mer enn du tror». Kampanjen varte hele året og ble støttet av Miljøverndepartementet, flere materialselskap, samt private og kommunale avfallsaktører. Det ble produsert egen kampanjefilm som vist på TV og på Fønix kino. ASH fikk tilgang til materiell som kampanjeplakater, web-bannere og annet grafisk materiell som ble benyttet under «Åpen dag» på gjenvinningsstasjonene våren 2014. Andre aktiviteter i 2014 var omvisninger på Støleheia for 4.-5. klassinger og elever fra videregående skole, samt det ble gitt informasjon om avfallssystemet på voksenopplæring i Vennesla kommune.

Sentrale kommunikasjonsaker det skal arbeides med i 2015 er:

- Kommunikasjon tilknyttet forbedring av sortering for boområder med fellesløsninger ved borettslag og sameier.
- Etablere servicevarsling som gir ASH muligheten til å kommunisere viktig informasjon til innbyggerne via SMS. Det kan være påminnelser som behov for tiltak for å bedre framkommelighet for renovasjonskjøretøy, stengte veier og andre uforutsette hendelser som snøfall, vannlekkasje i vei etc.
- Utarbeide elektronisk tømmekalender for 2016 som erstatning for trykket tømmekalender.

4.6 Gebyrsystem

I avfallsplanen ble det lagt opp til en årlig gebyrvekst på inntil 3,5 %. I 2014 ble veksten på 5 % på grunn av den økonomiske situasjonen til Returkraft. For 2015 ble gebyrveksten 2 %.

Pkt.	Emne	Tiltak	Status
4.6	Gebyrsystem	Nytt system for fastgebyr	Gjennomført
		Nytt system for hytterrenovasjon og nedgravde containere	Igangsett

Rettfærdig fordeling av kostnader knyttet til renovasjon er et viktig prinsipp i gebyrsystemet. Fra 2015 ble oppbyggingen av renovasjonsgebyret endret. Mens fastgebyret tidligere ble beregnet etter antall og størrelse på grå og brun dunk, ble dette erstattet i 2015 av fastpris per boenhet. En boenhet defineres som hus, leilighet, hybel eller annen bruksenhet med mulighet for matstell og hvile. Det variable gebyret endres ikke. I 2015 jobbes det videre med et rettfærdig gebyrsystem for hytterrenovasjon og nedgravde containere.

4.7 Kommunenes styringsrett

Pkt.	Emne	Tiltak	Status
4.7	Kommunenes styringsrett	Etablere retningslinjer for innsamling av husholdningsavfall for private aktører	Planlagt i perioden

Det er en økende aktivitet fra private aktører som etablerer innsamlingsordninger. Dette gjelder både utsortert avfall med verdi som for eksempel tekstiler og metall, og blandet avfall ved blant annet containerrenovasjon og "søppeltaxi". Dette skjer uten at det er gitt kommunal aksept via Forurensingsloven §30.

Utdrag fra Forurensingsloven §30

«Uten kommunens samtykke må ingen samle inn husholdningsavfall»

Dette husholdningsavfallet blir ikke registrert korrekt i offisielle statistikker, samt at grunnlaget for effektiv drift av behandlingsanlegg som Returkraft trolig blir vanskeligere. Dette gir også grobunn for at useriøse aktører etablerer seg i dette markedet.

ASH deltar i et arbeid i regi av Avfall Norge for å legge grunnlag for å ta i bruk denne lovhjemmelen med sikte på å få bedre kontroll og styring med alt husholdningsavfall. Et konkret tiltak kan være at det foreslås en godkjenningsordning for aktører som ønsker å tilby innsamling av husholdningsavfall utenom de ordningene ASH driver. Hvilke krav/vilkår som

da skal settes vil vi komme tilbake til senere, og det må også avklares om hjemmelen til å gi slikt samtykke kan delegeres fra kommunene til ASH.

4.8 Selvkost

Pkt.	Emne	Tiltak	Status
4.8	Selvkost	Opprettholde fokus på selvkost for å unngå krysssubsidiering	Kontinuerlig arbeid
		Implementere nytt regelverk	Igangsett

Fra regnskapsåret 2014 er det innført krav om regnskapsmessig skille og skatteplikt for selskaper som driver både med lovpålagt virksomhet (innsamling og behandling av husholdningsavfall) og konkurranseutsatt virksomhet på avfallsområdet. ASH har til nå vært drevet etter selvkostprinsippet og uten skatteplikt, der inntekter fra næringsavfall mv. er ført til fradrag før selvkostberegningen. Dette aksepteres ikke lenger, og det er gjennomført et omfattende arbeid for å innarbeide denne endringen i årsregnskapet for 2014. Denne endringen gjelder primært ASHs aktivitet på Støleheia. Konsekvensen er at ASH får et regnskapsmessig overskudd på noen få millioner som etter skatt tilføres egenkapitalen, samtidig som gebyret går noe opp.

Miljøverndepartementet fastsatte høsten 2014 et nytt regelverk på selvkostområdet. Et nytt kapittel 15 ble forskriftsfestet i avfallsforskriften. Endringen skjedde som følge av en avgjørelse i ESA som påla Norge å iverksette tiltak for å unngå kryss-subsidiering mellom lovpålagt virksomhet (husholdningsavfall) og konkurranseutsatt virksomhet på avfallsområdet. Endringene gjelder fra 1.1.2015. ASH og andre i bransjen mener norske myndigheter gikk mye lenger i sin tilpasning enn ESA (og EU sin rettspraksis) krevde.

Det nye selvkostregelverket er svært utfordrende særlig for nye og kapitalintensive behandlingsanlegg som Returkraft. Noen konsekvenser som kan komme av det nye regelverket:

- Slik det ser ut nå vil Returkraft få et driftsunderskudd på i størrelsesorden 25 mill. kr i 2015, som må dekkes ved tilførsel av ny egenkapital. Returkraft kan med det nye regelverket komme til å drive med underskudd i mange år fremover, men underskuddene vil bli gradvis mindre blant annet som følge av forventet økning i mengde husholdningsavfall som behandles.
- Etablerte gjenvinningsordninger kan komme under press og det blir vanskelig for ASH og eierkommunene å arbeide aktivt for avfallsreduksjon.
- Redusert avfallsgebyr der kostnadene flyttes fra abonnentene til eierselskapene.
- En konsekvens kan bli at Returkraft må redusere mottaket av næringsavfall og drive med redusert kapasitetsutnyttelse. Dette vil kunne føre til økning av renovasjonsgebyrene for husholdningene. Næringsavfallet må da selges til annet mottak, sannsynligvis utenfor Norges grenser. En slik utvikling kan få negative konsekvenser for videre utbygging av fjernvarme i Kristiansand.

Avfall Sør er største eier i Returkraft og eier 49,9 %.

Både Avfall Sør og Returkraft deltar sammen med det interkommunale avfallsselskapet i Bergensregionen (BIR) i et arbeid for å avklare i hvilken grad det kan finnes et lokalt handlingsrom for å dempe eller unngå de negative virkningene av det nye regelverket. I denne forbindelse utelukkes det ikke at det kan bli aktuelt med en rettslig prøving for domstolene. Avfall Sør vil holde eierne orientert om utviklingen i denne saken.

Med grunnlag i de problemene som har oppstått knyttet til endringer i selvkost-regelverket kan det være aktuelt for eierkommunene å styre alt eller deler av avfallet som oppstår i kommunenes egen drift til de innsamlingsordninger og/eller behandlingsanlegg som kommunene har eierskap i. Det kan være avfall fra skoler, sosialsektor, barnehager,

administrasjon og teknisk sektor. Dette er en sak kommunene må vurdere og ASH vil ikke ta noe initiativ i forhold til dette.

4.9 Forurensing og utslipp

Det viktigste klimatiltaket avfallsbransjen kan gjøre, er å håndtere deponigassen på en optimal måte. ASH eier to deponier med gassanlegg – Støleheia og Holskogen kvern. På Støleheia brukes gassen til å drive en gassmotor, slik at innkjøp av elektrisk strøm for oppvarming minimeres. På Holskogen kvern fakes gassen.

Sigevann og spillvann fra Støleheia avfallsanlegg går gjennom et renseanlegg og deretter slippes det ut i Otraledningen, som kommer fra industrien i Vennesla. Dette vannet slippes så ut i Byfjorden på 40 meters dyp. Resipientundersøkelse som NIVA gjorde i 2013 viste at påvirkningen er liten rundt utslippet, og at det er større negativ påvirkning lenger inne i østre havn, fra andre kilder. Sigevann og overvann fra Holskogen kvern går ut i Sangvikdalsfjorden, urensset. Resipientundersøkelsen NIVA gjorde i 2012 viste at forholdene i fjorden er meget gode, og at utslippene ikke har noen negativ virkning på bunndyr og sjødyr.

Alle deponier som ASH har ansvar for, har miljøkontroll av sigevann, overvann og eventuelt grunnvann, og det rapporteres årlig til Fylkesmannen for mange ulike miljøgifter og næringsstoffer.

Pkt.	Emne	Tiltak	Status
4.9.1	Tilsyn med ulovlig avfallshåndtering	Etablere et felles tilsyn med ulovlig avfallshåndtering med eierkommunene	Planlagt i perioden
4.9.2	Oppgradering av gassanlegg på nedlagte deponier	Holskogen kvern og Randesund industrifyllplass: Vurdere oppgradering av gassanleggene	Gjennomført
		Holskogen kvern: Avklare etterbruk og gjennomgå gassuttak	Igangsett
4.9.3	Støleheia deponi	Sikre finansiell garanti for avslutning og etterdrift	Gjennomført/ Hvert 4.år

4.9.1 Tilsyn med ulovlig avfallshåndtering

Arbeidet med å etablere et felles tilsyn for ulovlig avfallshåndtering har ikke kommet videre i 2014. Et forslag til et felles prosjekt for etablering av en interkommunal løsning ble ikke prioritert ved Fylkesmannens fordeling av skjønnsmidler, og arbeidet med prosjektet er derfor ikke igangsatt. Denne problematikken ligger utenfor ASHs ansvarsområde, men det har vært en felles oppfatning i eierkommunene at ASH bør kunne bistå kommunene i gjennomføring av et slikt prosjekt. Dersom det fortsatt ikke er mulig å få finansiering gjennom Fylkesmannen, bør kommunene vurdere å igangsette dette arbeidet for egen regning.

4.9.2 Oppgradering av gassanlegg på nedlagte deponier

ASH har overtatt ansvaret for miljøkontrollen på følgende fem nedlagte husholdningsdeponier: Holskogen Kvern, Repstad, Monan, Stokkeland og Breimyr. På de fire minste deponiene anses det fortsatt som uaktuelt å etablere anlegg for gassoppsamling. På deponiet ved Holskogen Kvern er det gjort en oppgradering av gassanlegget med nytt styringspanel og automatikk. Det er også satt i gang et arbeid med vurdering av behovet for ytterligere miljøtiltak og mulig etterbruk av anlegget. Det vurderes som lite aktuelt å oppgradere deponigassanlegget på Randesund industrifyllplass som følge av lav gassproduksjon. Kristiansand Motocrossklubb leier arealet oppå deponiet. Det pågår en utredning for å bedre problemene med overvann som renner fra motocrossbanen og ned på gjenvinningsstasjonen.

4.9.3 Støleheia deponi

Det er etablert en ordning for finansiell garanti for avslutning og etterdrift av deponiet på Støleheia i form av et etterdriftsfond som per 31.12.2014 er på ca. 27,5 mill kroner. I forbindelse med ny avfallsplanen skal det i 2017 gjøres en ny beregning for å sikre at det totalt sett er avsatt tilstrekkelige midler.

4.10 Fremtidsperspektiv

Rammebetingelsene på avfallsområdet er i stadig endring og grunnlaget for det kommunale avfallssystemet påvirkes av dette. I dagens situasjon er det uvanlig stor usikkerhet knyttet til videre utvikling. Dette som skyldes blant annet:

- økende press fra private aktører
- skjerpede krav til skille mellom lovpålagt og annen virksomhet
- endringer i selvkostregelverket
- usikkerhet knyttet til utvikling av avfallsmengder
- uavklarte forhold knyttet til hvilke myndighetskrav (EU og nasjonalt) som vil gjelde for avfallsreduksjon, sortering og materialgjenvinning

Avfall Sørs handlingsrom styres av valg som tidligere er gjort i form av utbyggingen av anleggene på Støleheia og eierskap/tildelt enerett til Returkraft. Avfall Sør og eierkommunene har tidligere vært i første rekke til å gjennomføre de endringene statlige miljømyndigheter har ønsket. Når de samme myndighetene endrer rammebetingelsene har dette satt selskapet og eierkommunene i en vanskelig stilling, og i arbeidet med ny avfallsplan er det neppe mulig for Avfall Sør og eierkommunene å opprettholde denne offensive holdningen. Det vil blant annet være lite aktuelt å gjøre større investeringer i nye anlegg som behandlingsanlegg for bioavfall og sentralsorteringsanlegg. I stedet må fokus være på å sikre avfallsmengder til de etablerte anleggene.

Både endrede rammebetingelser og det faktum at vi har løst de viktigste miljøutfordringene på avfallsområdet gjør at Avfall Sør Husholdning i neste avfallsplan bør vurdere om effektivitet og servicenivå skal vektlegges sterkere og at man er tilbakeholdne med å foreslå ressurs- og miljømessig begrunnede løsninger som går lenger enn det som er lovpålagt.

På nasjonalt nivå arbeides det nå med nye strategier der bl. a. matavfall inngår som råstoff i produksjon av biogass i stedet for kompostering eller forbrenning/energiutnyttelse. Biogassanlegg som er i drift eller under bygging i andre deler av landet vil gi et bedre grunnlag for å vurdere eventuell overgang fra kompostering til biogassproduksjon for matavfallet. Mulighetene for regional bruk av biogass til drivstoff og biorest til landbruk vil være avgjørende for om det kan bli aktuelt å bygge et eget biogassanlegg. Et annet alternativ er å bygge et forbehandlingsanlegg og sende flytende biosubstrat til biogassanlegg utenfor regionen. I forbindelse med neste avfallsplan vil ASH vurdere om det skal igangsettes et arbeid knyttet til en eventuell overgang fra kompostering til biogassproduksjon basert på matavfallet.

Når det gjelder vurderinger knyttet til eget sentralsorteringsanlegg ventes i de nærmeste årene å foreligge erfaringer fra flere norske anlegg som er bygget eller under planlegging. Det er også viktig å følge med i utviklingen av krav til avfallssortering både nasjonalt og innen EU. Sentralsortering kan enten komme i tillegg til eller i stedet for kildesortering. Endringen i selvkostregelverket medfører at tiltak som reduserer mengde husholdningsavfall levert til Returkraft, vil få negative konsekvenser. Dette vil slik vi ser det i dag redusere sannsynligheten for at ASH vil anbefale en slik løsning i den nye avfallsplanen.